

І. Ю. Субботенко

*Календар погоди
для дітей дошкільного віку*

*Чернігівський національний педагогічний університет
імені П. Т. Шевченка*

*Факультет початкового навчання
Кафедра дошкільної та початкової освіти*

І. Ю. Субботенко

Календар погоди для дітей дошкільного віку

(рекомендації, завдання, організаційні моменти)

Чернігів - 2016

УДК 373.2.016:551.506.8(072)

ББК Ч411.387.5я70

К 17

Науковий керівник:

Коваль В. О., кандидат біологічних наук, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка

Рецензенти:

Райська Л. Г., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мов і методики їх викладання Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка

Стрілецька Н. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка

Субботенко Ілля

К 17 **Календар погоди** (рекомендації, завдання, організаційні моменти). – Чернігів: ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка, 2016. – 52 с.

УДК 373.2.016:551.506.8(072)

ББК Ч411.387.5я70

Навчально-методичний посібник містить орієнтовні напрямки роботи з дошкільнятами для кожної вікової групи, список спостережуваних об'єктів та явищ на кожний місяць, картки для індивідуального спостереження за погодою, набір позначок для щоденного спостереження за погодою, картинки для гри «Що я сьогодні одягну у садочок?», календар погоди.

У посібнику маленький дошкільник знайде для себе багато цікавого про навколишній світ, створений Богом, а уважний вихователь допоможе дитині пізнати явища природи.

Для вихователів ДНЗ та дітей дошкільного віку.

Рекомендовано до друку кафедрою дошкільної та початкової освіти Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка (протокол № 5 від 29.11. 2016 р.)

© І. Ю. Субботенко, 2016

Зміст

- Завдання для ознайомлення дітей з природними явищами..... 3
- Пори року. Погода (*позначки пір року та стану погоди*).....7
- Позначки для щоденного спостереження за погодою (додаткові)..... 15
- Картки для індивідуальних спостережень дитини за станом погодних умов..... 19
- Що я сьогодні одягну в садок?..... 20
- Календар погоди..... 21
- Віршики для допитливих..... 23
- Іграшковий годинник та гра для допитливих..... 38
- За чим спостерігати в різні пори року..... 41
- Список використаних джерел..... 51

Календар погоди

(рекомендації, завдання, організаційні моменти)

Мета: вчити встановлювати елементарну залежність між явищами природи і поведінкою людей: взимку холодно – всі тепло вдягнені; багато снігу – катаються на санках, лижах; сонечко світить – стає тепло; тоне сніг – біжать струмки, люди скидають шуби, одягають весняні пальта ; давати елементарні знання про явища природи; закріплювати знання дітей про явища природи; розвивати інтерес до явищ, які відбуваються в природі; допомагати дитині встановлювати елементарну взаємозалежність у природі: світить сонце, стає тепліше – з'являється трава, листя на деревах і кущах, зацвітають квіти; холодно – сонце мало світить, листя опадає.

(Дитина знає явища природи: дощ, сніг; ознаки погоди: тепло, холодно, іде дощ, сніг; світить сонце. Діти розповідають про те, що бачили і чули; просять розповісти їм про нові об'єкти природи, ставлять запитання типу "хто (що) це?". Мовлення стає основним засобом не лише спілкування, а й пізнання природи.)

Завдання

Ранній вік

- Закріплювати знання дітей за допомогою календаря погоди про ті явища в природі, які вони спостерігали протягом дня (під час прогулянки...).
- Давати елементарні знання про явища природи: дощ, сніг; ознаки погоди: тепло, холодно, іде дощ, сніг; світить сонце. Діти розповідають про те, що бачили і чули; просять розповісти їм про нові об'єкти природи, ставлять запитання типу "хто (що) це?" Слід розповісти, що сонце знаходиться на небі, воно світить, зігріває землю; від сонця все навкруги зеленіє, росте, цвіте; взимку воно світить, та не гріє.

- **Закріплювати знання про хмари** (бувають темні, світлі, великі та малі, часто вони закривають все небо - тоді стає хмарно).
- **Давати знання, що вітер буває** теплий, холодний; вітер – це рух повітря.
- **Сприяти розвиткові інтересу до нових знань про воду:** вода – рідина, що тече; буває тепла і холодна, чиста і брудна; дощ і сніг – це вода, вони падають із хмар; взимку вода замерзає і перетворюється в лід; лід твердий і слизький;
- **Інформувати дітей про опади:** взимку випадає сніг, сніг із дощем; восени і навесні часто йдуть дощі, може випадати сніг, град. Пояснювати, що град – це шматочки льоду.

Молодший дошкільний вік

- **Давати знання про сонце:** воно знаходиться на небі, світить, зігріває все навкруги. Сонячні промені несуть тепло рослинам, тваринам і людині. Сонце гріє – тепло; сховалося – прохолодно. Бувають дні, коли воно зовсім не з'являється на небі. Тоді навкруги похмуро і непривітно. Восени сонце світить не так яскраво і дає менше тепла. Взимку сонце світить, та не гріє. Влітку воно високо стоїть над землею» яскраво світить, стає спекотно.
- **Давати знання про хмари:** бувають великі, малі, світлі та темні. Рух хмар залежить від сили вітру.

Середній дошкільний вік

- Давати дітям знання, що небо буває блакитним, чистим або похмурим. Коли важкі темні хмари нависають над землею, вони ховають сонце, з них часто йдуть дощі. Взимку в морозні та сонячні дні небо синє, безхмарне.
- Звертати увагу дітей на купчасті хмари, з'ясувати, чому їх так називають, на що схожі, як вони рухаються по небу. Перед грозою небо вкривається темними хмарами, під час грози гримить грім і вдаряє блискавка.

- Уточнювати уявлення дітей про зовнішні ознаки **води** на дотик: тепла, холодна. Вода тече, наповнює річки, озера, моря. Вона буває чиста і брудна.
- Розповідати про сезонні зміни в природі, підтримувати дітей самостійно помічати та називати стан погоди, її ознаки холодна, вітряна, безвітряна, хмарна, ясна, дощова, сніжна вплив на поведінку людей, тварин, стан рослин.
- Привертати увагу до змін погодних умов (багато випадає дощів, тумани, грози, відлиги, ожеледі).
- Вчити спостерігати за зміною положення сонця, станом землі, повітря, рослин, поведінкою тварин, діяльністю людей.
- Давати дітям уявлення про характерні прикмети кожного сезону. Ознайомлювати зі змінами, що відбуваються біля водойм восени (не літають комахи, не чути жаб'ячих пісень, засохли рослини), причинами змін.
- Вчити встановлювати залежність між погодою та одягом людей.

Старший дошкільний вік

- Ознайомлювати дітей із поширеними явищами природи своєї місцевості: роса, дощ, туман, веселка, гроза, град, мороз, снігопад, хуртовина, іній, паморозь; туман – це дрібні краплини води;
- Розширювати уявлення дітей про **сезонні зміни**, які залежать від обертання Землі навколо Сонця.
- Вчити визначати характерні зміни, що відбуваються з погодою, рослинами, тваринами кожної пори року, а також види сезонної сільськогосподарської праці, яку виконують люди.

Пори року. Погода.

Зима

(позначки пір року та стану погоди)

Весна

Літо

Осінь

Яка погода?

Тепло

Сніжно та холодно

Вітряно

Дощить

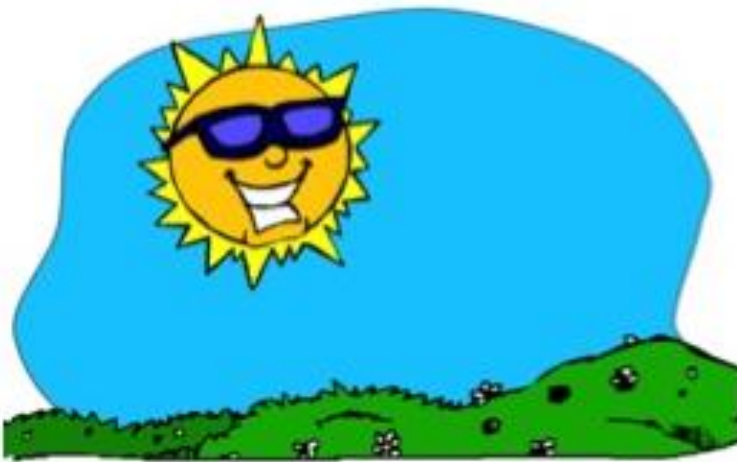

Позначки для щоденного спостереження за погодою (додаткові)

Вітряно

Сонячно

Перемінна погода

Мороз

Злива

Снігопад

Блискавка

Блискавка та дощ

Туманно

Картки для індивідуальних спостережень дитини за станом погодних умов

Веселка

Що я сьогодні одягну в садок?

Календар погоди

Календар-розмальовка

(худ. І. Субботенко)

Віршики для допитливих

Кульбаби

Н. Забіла

На леваду я пішла б,
ціла купа там кульбаб:
ніби сонечка малі
посідали на землі.

Я нарвала б тих квіток
та сплела б собі вінок,
щоб і я була в вінку,
наче квітка на лужку.

Тільки вранці квіти всі
умиваються в росі;
росяна травичка –
змокнуть черевички!

(Для 5 років.)

Зима

ЗДРАСТУЙ, ГОСТЯ-ЗИМА!

Здрастуй, гостя-зима!
Будь ласкава, прийди
І про північ в гаю
Пісню нам заведи.
Є роздолля у нас,
– Де завгодно гуляй:
Міст на річці будуй,
Килими розстеляй ..

(Для 6–7 років.)

Весна

ОЙ ВЕСНА, ВЕСНА-ДНЕМ КРАСНА

– Ой весна, весна – днем красна,
Що ти нам, весно, принесла?
– Принесла я вам літечко,
Щоб родилося житечко,
Ще й озимая пшениця,
І усякая пашниця,
Ще й червоні квіточки,
Щоб квітчались діточки.

(Для 6–7 років)

У ЗООПАРКУ НАВЕСНІ

У зоопарку навесні
Лунають крики голосні.
Там народились між дерев
Маленький лось, борсук і лев.
Це справжні ясла для звірят,
Для ведмежат і цапенят:
Вони там граються щодня,
І лось хапає вовчєня,
Із цапом борється ведмідь,
А лев за м'ячиком біжить.
Та швидко-швидко час промчить,
І од вовка втече ведмідь,
І різно житимуть колись
Ведмідь і вовк, борсук і рись.

(Для 6–7 років.)

Осінь

ІДУТЬ ДОЩІ

М. ПОЗНАНСЬКА

Йдуть, і йдуть, і йдуть дощі.
Стали чорними кущі.
І дерева чорні стали,
Бо листочки всі опали.
Тільки дуб стоїть у листі
І калинонька в намисті.

(Для 5–6 років.)

КВІТНЕВИЙ ДОЩИК

С. ПОГОРЕЛОВСЬКИЙ

– Дощик, Дощик,
Чом ти ллєш,
Погулять нам не даєш?
– Я водиці
Не жалію:
Землю мию,
Мию,
 Мию.
 Мию.

Мию вулиці й стежки,
Мию двір і квітники,
На деревах Мию листя,
Обмиваю тин і пліт,
Щоб були до свята чисті
І помиті Всі як слід!

(Для 5–6 років.)

НАВЧУ І БРАТА ЧОБІТКИ ВЗУВАТИ

НАВЧУ І БРАТА ЧОБІТКИ ВЗУВАТИ

О. ВЛАПНІНА

Я умію узуватись:
Схочу – взуюся умить;
І малесенького брата
Цього ж хочу навчить.
Чобітки є в нього:
Цей – на ліву ногу,
Цей – на праву ногу.
А як дощик стане йти,
Є й калоші в нього:
Ця – на ліву ногу,
Ця – на праву ногу.
От як чудово!

(Для 3–4 років.)

ЗАГАДКА

З ніжками, а без рук, із спинкою, а без голови.

(Стільчик)

УСІ ДЛЯ ВСІХ

ЮЛІАН ТУВІМ

Муляр житла мурує,
А кравець мусить шити...
Але що б то пошив він,
Як не мав би де жити?
Але й муляр не міг би
Навіть вийти із дому,
Як не мав фартуха б він
Та й штанів ще при тому.
Пекар чоботи носить
– Швець пошив їх дбайливо.
А шевцеві без хліба
Ну ніяк неможливо!
Для загального блага,
Не жаліючи сили,
Треба всім працювати,
Мій читачику милий.

(Для 6–7 років.)

ПОМАГАЙ

П. ВОРОНЬКО

Через поле, через гай
Ходить хлопчик Помагай.
Бачить хлопчик: садять сад,
– Він поміг кінчити ряд.
Вмить приніс відро води
І полив аж два ряди.
Рій із пасіки пішов,
– Помагай роя знайшов,
Обходивши луг і ліс,
– Він в село його приніс.
За селом копали став,
– Помагай візок дістав,
Цілий день возив пісок,
Аж вищав його візок.
Помагая у труді
Знають літні й молоді,
Ковалі і муляри
– Всі веселі трударі.
Ось і ти часу не гай
– Будь, як хлопчик Помагай!

(Для 6–7 років.)

ЗАГАДКА

Чотири ноги, а не звір, є пір'я, а не пташка.

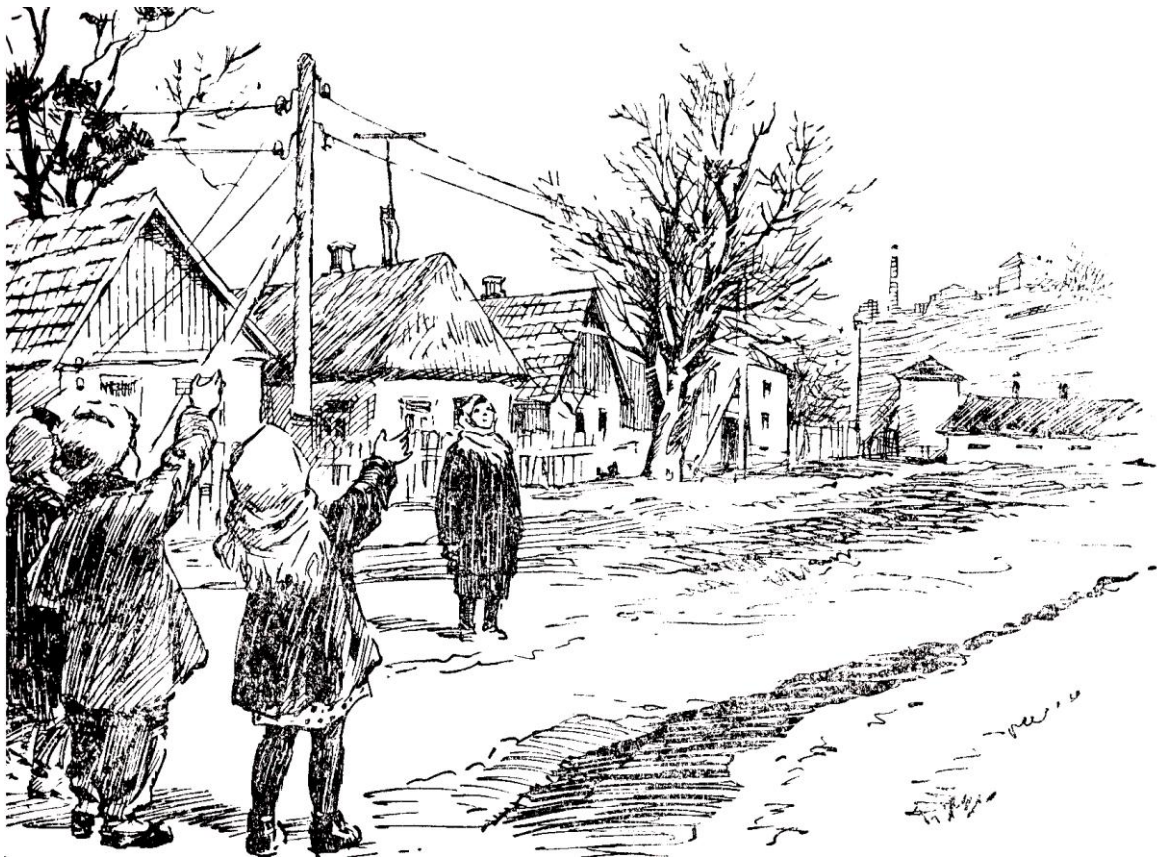
(Ліжечко)

ОБЛІТАВ ЖУРАВЕЛЬ

П. ВОРОНЬКО

Облітав журавель
Сто морів, сто земель,
Облітав, обходив,
Ноги, крила натрудив.
Ми спитали журавля:
– Де найкраща земля? –
Журавель відповідає:
– Краще рідної – немає!

ЗАГАДКА

Хоч не шию я ніколи, А голок завжди доволі
(Їжак)

(Для 5 років.)

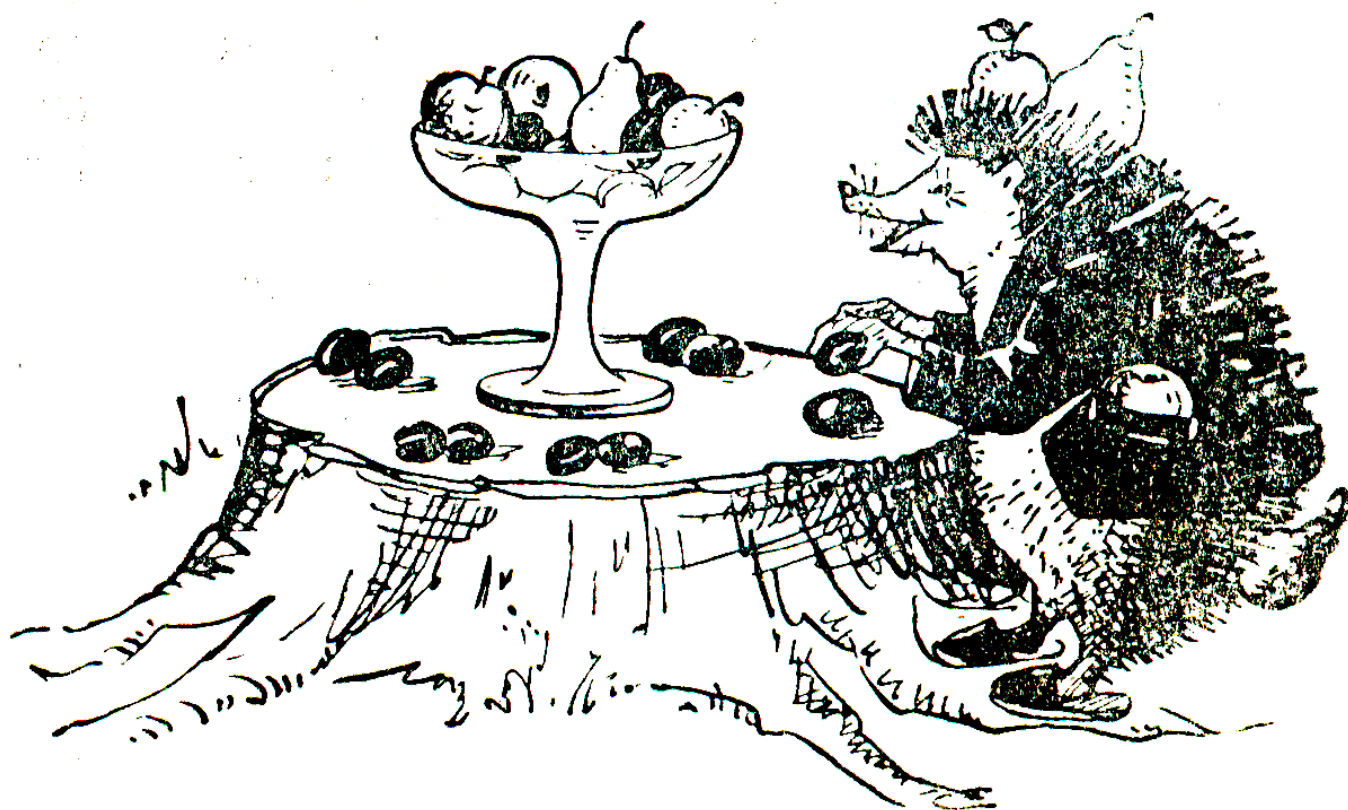

ЇЖАЧОК-ХИТРЯЧОК

П. ВОРОНЬКО

Їжачок-хитрячок
Із голок та шпичок
Пошив собі піджачок.
І у тому піджаку
Він гуляє по садку,
Натикає на голки
Груші, яблука, сливки.
І до себе на обід
Він скликає цілий рід.

(Для 5 років.)

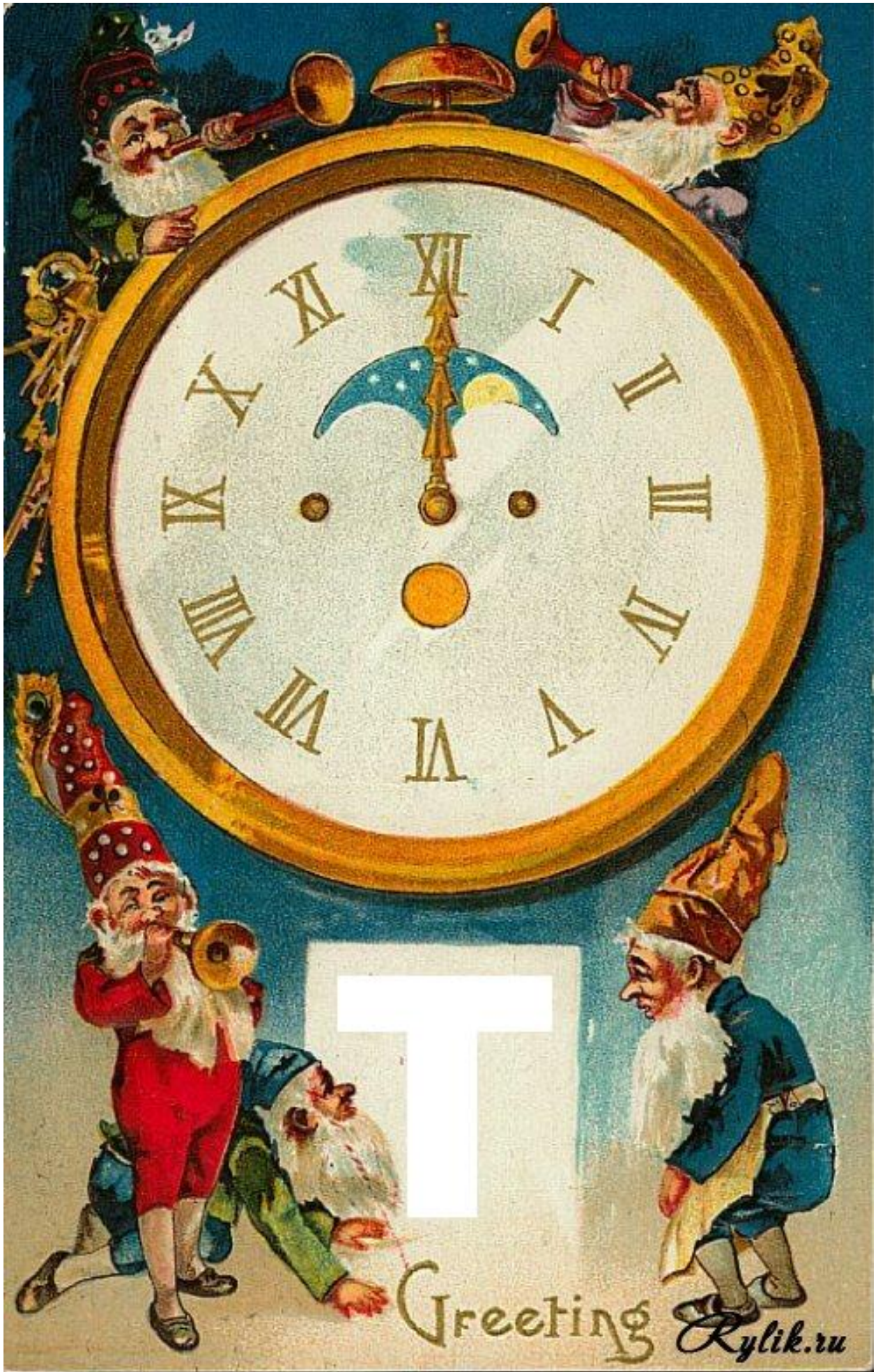

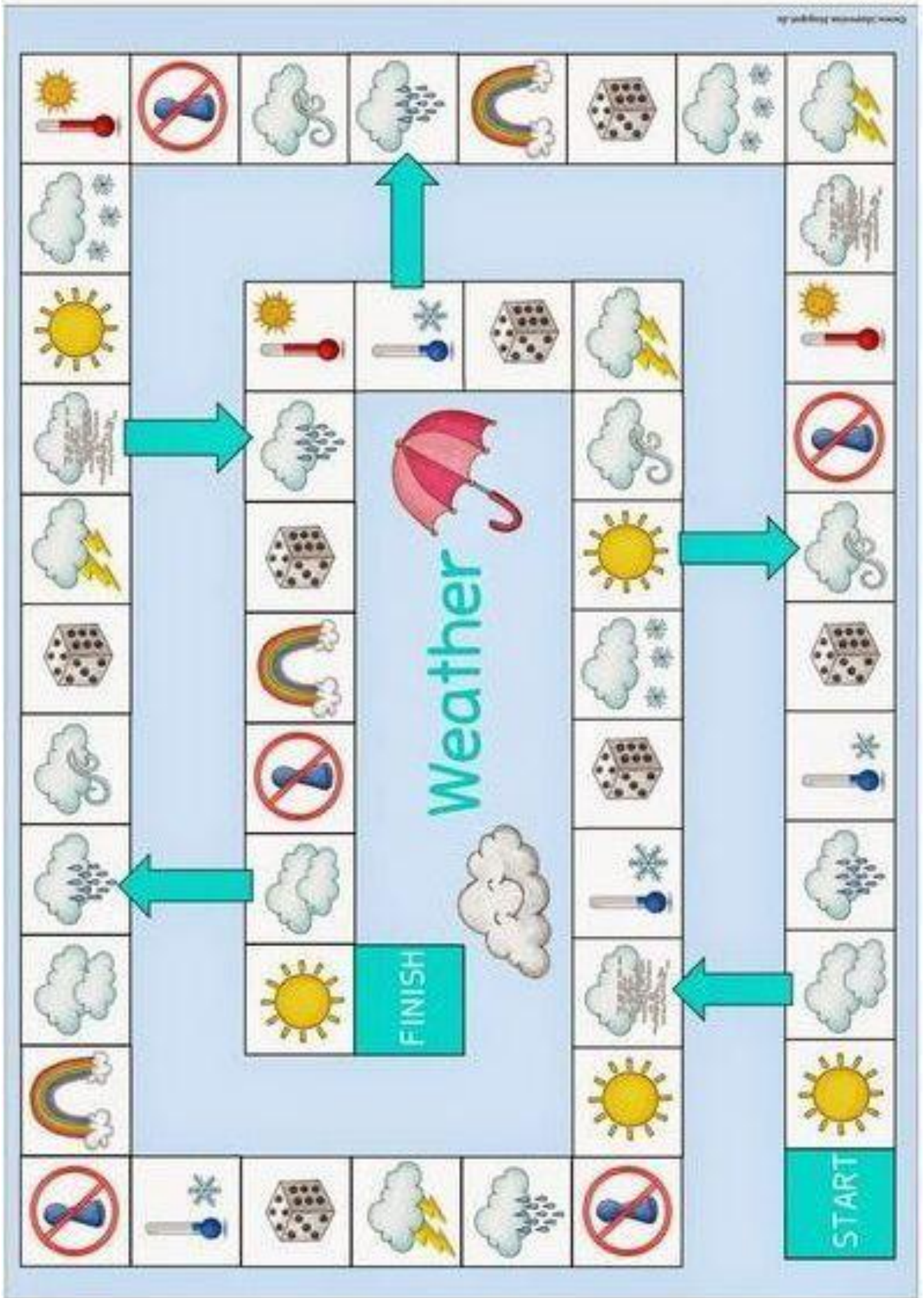
Іграшковий годинник та гра ДЛЯ ДОПИТЛИВИХ

*Будь кмітливим,
Час познач.
Про день, число ти запитай,
І мерщій їх позначай.
В гру цікаву ти пограй.*

(Субботенко І.)

ЗА ЧИМ СПОСТЕРЕГАТИ В РІЗНІ ПОРИ РОКУ

ВЕРЕСЕНЬ

- Спостереження за станом погоди.
- Ознайомлення з походженням назви першого осіннього місяця вересня.
- Ознайомлення з народними прикметами.
- Визначення за народними прикметами стану погоди.
- Спостереження за птахами: воронами і граками, горобцями.
- Спостереження за білкою та їжаком.
- Спостереження за дощем.
- Визначення особливостей дощу: дрібний, густий, холодний, теплий.
- Визначення тривалості дня.
- Спостереження за дикорослими рослинами.
- Спостереження за павутиною, що літає.
- Ознайомлення з «бабиним літом».
- Спостереження за бджолами і джмелями.
- Спостереження за квітами в куточку природи.
- Розглядання айстр і жоржин.
- Пересаджування квітів із відкритого ґрунту в кімнатний горщик.
- Спостереження за кущами.
- Спостереження за квітами у квітнику.
- Спостереження за тополею, березою та кленом.
- Спостереження за місяцем і зірками.
- Спостереження за сонцем і небом.
- Спостереження за хмарами.
- Спостереження за дощем.
- Спостереження за вітром.
- Спостереження за вечірнім небом.
- Спостереження за павуками.
- Спостереження за кониками.
- Спостереження за горобиною.

ЖОВТЕНЬ

- Спостереження за станом погоди.

- Ознайомлення з осіннім місяцем жовтнем та походженням його назви.
- Спостереження за туманом.
- Спостереження за сонцем: визначення висоти сонцестояння, тривалості дня.
- Спостереження за деревами в осінньому вбранні.
- Спостереження за дощем.
- Спостереження за хмарами.
- Збирання насіння дикорослих трав.
- Спостереження за листопадом.
- Спостереження за першими заморозками на ґрунті, на рослинах.
- Розглядання овочів.
- Спостереження за дятлом.
- Ознайомлення з народними прикметами, визначення за ними стану погоди. Спостереження за калиною.
- Розглядання візерунків на вікнах.
- Висаджування коренеплодів.
- Висівання вівса в куточку живої природи.
- Спостереження за деревами в осінньому вбранні.
- Спостереження за квітами.
- Розглядання ластів'ячих гнізд та шпаківень.
- Спостереження за горобиною.
- Спостереження за інеєм на траві.
- Ознайомлення з правилами засушування листя.
- Ознайомлення з носом як органом дихання та процесом дихання у холодну пору року.
- Спостереження за дубом.
- Спостереження за небом і зірками.
- Спостереження за місяцем.

ЛИСТОПАД

- Спостереження за станом погоди.
- Ознайомлення з походженням назви осіннього місяця листопада.
- Ознайомлення із властивостями води та її станом: рідкий, газоподібний, твердий.
- Спостереження за снігом.

- Розглядання та розпізнавання дерев, що скинули листя, за кроною та плодами.
- Спостереження за кішкою та собакою.
- Спостереження за сонцем.
- Спостереження за горобиною.
- Спостереження за кущами дикого та культурного винограду, порівняння їх за спільними та відмінними ознаками.
- Спостереження за вітром, визначення його напрямку.
- Спостереження за хмарами.
- Спостереження за дощем.
- Спостереження за туманом.
- Спостереження за птахами.
- Спостереження за листям з яйцями комах.
- Розглядання насіння для підгодівлі птахів.
- Спостереження за вечірнім небом.
- Спостереження за сосною та ялиною (порівняльне).
- Спостереження за тополею, вербою (порівняльне).
- Розглядання зубів, визначення їхнього значення в житті людини.
- Розглядання плодів калини, шипшини. Ознайомлення з їхніми лікувальними властивостями.

ГРУДЕНЬ

- Спостереження за станом погоди.
- Ознайомлення з походженням назви першого зимового місяця грудня.
- Ознайомлення з народними прикметами, визначення за ними стану погоди.
- Розглядання льоду, визначення його властивостей.
- Спостереження за снігом.
- Спостереження за паморозцю, ознайомлення з її утворенням.
- Спостереження за хуртовиною.
- Спостереження за птахами, що залишаються на зиму в Україні.
- Спостереження за сходом і заходом сонця.
- Спостереження за місяцем та зірками.
- Розглядання кімнатних рослин.
- Спостереження за горобцями.
- Спостереження за синичками.

- Спостереження за снігурами, воронами.
- Спостереження за хмарами.
- Спостереження за зимовим зоряним небом.
- Спостереження за горобиною.
- Ознайомлення з властивостями льоду.
- Розглядання кущів і дерев у зимовому вбранні.
- Спостереження за квітами в куточку живої природи.
- Спостереження за ялиною та сосною.
- Розглядання візерунків на склі.

СІЧЕНЬ

- Спостереження за станом погоди.
- Ознайомлення з походженням назви другого зимового місяця січня.
- Спостереження за снігопадом.
- Спостереження за завірюхою.
- Розглядання дерев, порівняння їх за спільними та відмінними ознаками.
- Спостереження за кішкою та собакою.
- Спостереження за птахами, що залишаються на зиму в Україні.
- Спостереження за сходом та заходом сонця.
- Спостереження за інеєм.
- Ознайомлення з властивостями льоду.
- Розглядання слідів на снігу.
- Ознайомлення з властивостями снігу.
- Спостереження за деревами у зимовому вбранні.
- Спостереження за ялинкою.
- Спостереження за зрізаною гілочкою бузку.
- Висадка цибулі в ящики.
- Спостереження за вітром, визначення його напрямку.

ЛЮТИЙ

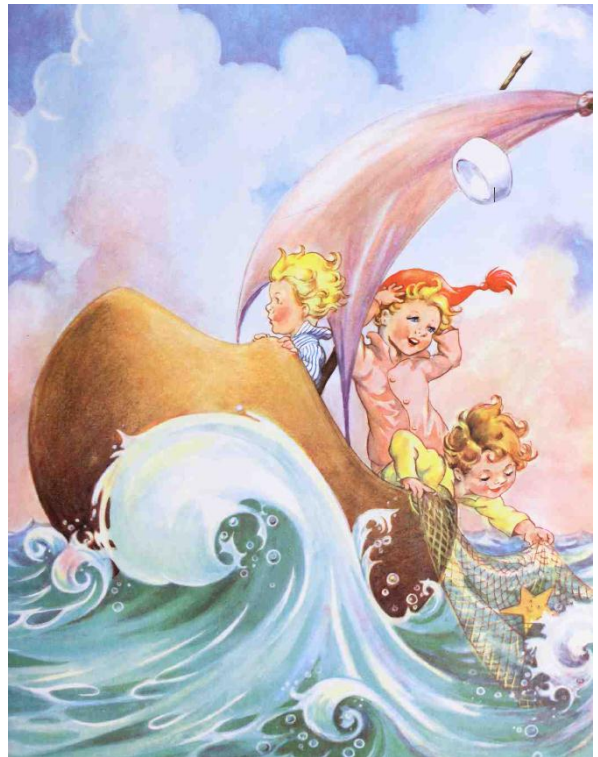
- Спостереження за станом погоди.
- Ознайомлення з походженням назви останнього місяця зими лютого.
- Спостереження за сонцем.
- Спостереження за коренеплодами, висадженими в куточку живої природи.

- Спостереження за кімнатними квітами в куточку природи.
- Перенесення гілочок верби та бузку в куточок живої природи та спостереження за ними.
- Спостереження за передвесняними засмагами дерев.
- Розглядання кори дерева.
- Спостереження за шишкарями.
- Ознайомлення з народними прикметами, визначення за ними стану погоди.
- Спостереження за небом.
- Спостереження за бурульками, ознайомлення з їх утворенням.
- Спостереження за лунками, що утворюються біля дерев.
- Ознайомлення із властивостями льоду.
- Ознайомлення із властивостями снігу.
- Спостереження за хуртовиною.
- Розглядання слідів на снігу.
- Спостереження за деревами у сніжному вбранні.
- Спостереження за хвойними і листяними деревами (порівняльне).
- Спостереження за сороками, воронами, горобцями, снігурами.
- Спостереження за домашніми тваринами.
- Спостереження за небом і хмарами.

БЕРЕЗЕНЬ

- Спостереження за станом погоди.
- Ознайомлення з походженням назви першого весняного місяця березня.
- Спостереження за пролісками.
- Спостереження за мати-й-мачухою, визначення особливостей будови рослини.
- Спостереження за вербовими котиками.
- Ознайомлення із сокорухом у клена гостролистого.
- Спостереження за повінню.
- Спостереження за вільхою і ліщиною, ознайомлення з їх будовою, спільними та відмінними ознаками.
- Спостереження за бруньками на деревах.
- Спостереження за горобцями, воронами, сороками, граками, шпаками.
- Спостереження за сонцем.

- Спостереження за бурульками на деревах.
- Ознайомлення з народними прикметами, визначення за ними стану погоди. Спостереження за весняною оранкою в полі.
- Спостереження за калюжами.
- Спостереження за льодом, його властивостями.
- Правила безпеки.
- Спостереження за таловинами.
- Спостереження за струмком.
- Спостереження за квітами в куточку природи.
- Розглядання гілочки верби.
- Спостереження за цибулею.
- Ознайомлення із властивостями ґрунту.
- Спостереження за працею дорослих в саду.
- Спостереження за небом.
- Спостереження за вітром.

КВІТЕНЬ

- Спостереження за станом погоди.
- Ознайомлення з походженням назви весняного місяця квітня.
- Спостереження за травою.
- Спостереження за метеликами (лимонницею, кропивницею).
- Спостереження за граками та шпаками, ознайомлення із способом їх живлення у весняний період.
- Спостереження за ластівками.
- Спостереження за дощем, ознайомлення з характерними особливостями.
- Спостереження за кульбабою.
- Спостереження за багаторічними квітами (тюльпанами, нарцисами).
- Спостереження за вітром.
- Спостереження за сходом та заходом сонця.
- Визначення тривалості дня.
- Спостереження за лелеками, ознайомлення із способом гніздування.

- Спостереження за мати-й-мачухою.
- Спостереження за підсніжниками.
- Спостереження за пролісками.
- Спостереження за фіалкою.
- Спостереження за сонечком семикрапковим.
- Спостереження за жабою.
- Спостереження за кімнатними квітами.
- Спостереження за деревами.
- Спостереження за квітами у квітнику.
- Спостереження за небом і хмарами.
- Спостереження за цвітінням абрикос.
- Спостереження за веселкою.
- Спостереження за працею дорослих на городі, в садах, у полі.

ТРАВЕНЬ

- Спостереження за станом погоди.
- Ознайомлення з походженням назви останнього місяця весни травня.
- Спостереження за хрущами.
- Спостереження за росою, визначення її цілющих особливостей.
- Ознайомлення з барвінком – символом України.
- Спостереження за конваліями, визначення їх лікувальних властивостей.
- Спостереження за квітучим садом.
- Спостереження за вишнею, яка відцвіла.
- Спостереження за калиною, шипшиною.
- Спостереження за конюшиною.
- Спостереження за сонцем.
- Ознайомлення з народними прикметами, визначення за їх ознаками стану погоди,
- Спостереження за подорожником.
- Ознайомлення з громом та блискавицею.
- Спостереження за грибами.
- Спостереження за коником-стрибунцем.
- Спостереження за змінами в природі.
- Спостереження за вітром, визначення його напрямку.
- Спостереження за цвітінням фруктових дерев.
- Спостереження за кульбабами.

- Розглядання культурних рослин і бур'янів.
- Ознайомлення із споришем.
- Спостереження за метеликом-біланом.
- Спостереження за бджолами.
- Спостереження за птахами.
- Спостереження за травневим дощем.
- Ознайомлення з грозою.
- Спостереження за кімнатними рослинами.
- Спостереження за сорокою.
- Спостереження за волошками.
- Спостереження за жайворонком.
- Спостереження за деревами.
- Спостереження за зозулею.
- Розглядання куща бузку.

ЧЕРВЕНЬ

- Спостереження за станом погоди.
- Ознайомлення з походженням назви першого літнього місяця червня.
- Спостереження за кропивою.
- Спостереження за ромашкою, визначення її лікувальних особливостей.
- Спостереження за білим лататтям.
- Спостереження за веселкою.
- Спостереження за птахами, зозулею, соловейком.
- Спостереження за жабами.
- Спостереження за жуком-водолюбом.
- Спостереження за мурашками, ознайомлення із способом їх життя.
- Спостереження за градом, способом його утворення.
- Розглядання квітів на квітнику: тютюну духмяного, братків.
- Спостереження за літньою зливою.
- Спостереження за поведінкою птахів перед грозою.
- Спостереження за небом і хмарами.
- Спостереження за вітром.
- Спостереження за сонечком семикрапковим.
- Спостереження за ліліями.
- Спостереження за тополею.

- Спостереження за ялиною.
- Спостереження за шпаками і ластівками (порівняльне).
- Спостереження за лісовими дзвіночками.
- Ознайомлення з видами бур'янів.
- Ознайомлення з каштанами та їхніми плодами.
- Ознайомлення з подорожником.
- Спостереження за метеликом-лимонницею.
- Спостереження за сходами редиски, цибулі.
- Ознайомлення із властивостями води та ґрунту.
- Ознайомлення з органами людини та їх роллю (очі).
- Спостереження за польотом стриживів.

ЛИПЕНЬ

- Спостереження за станом погоди.
- Ознайомлення з походженням назви місяця липня-маківки літа.
- Спостереження за липою.
- Ознайомлення з лікувальними особливостями липи.
- Спостереження за народними прикметами, прогнозування за ними погоди.
- Спостереження за вітром-суховієм.
- Спостереження за пташенятами після повторної яйцекладки.
- Спостереження за висотою сонцестояння.
- Спостереження за росою.
- Розглядання овочевих культур.
- Спостереження за небом.
- Спостереження за метеликом павичеве око.
- Розглядання степових рослин: типчака, вівсянки.
- Спостереження за грибами.
- Спостереження за волошками.
- Спостереження за цикорієм, білим меландрієм.
- Спостереження за мурашками (лісовими, польовими).
- Спостереження за ящірками.
- Спостереження за яблунею, вишнею.
- Спостереження за цвітінням огірків.
- Розглядання метелика-кропив'янки.
- Спостереження за шпаченятами та горобенятами.
- Спостереження за зозулею.

- Спостереження за росою.
- Спостереження за жабою.
- Спостереження за бобовими: горохом та квасолею.
- Спостереження за собакою, котом.
- Спостереження за ротиками.

СЕРПЕНЬ

- Спостереження за станом погоди.
- Ознайомлення з походженням назви останнього літнього місяця серпня.
- Спостереження за збором урожаю зернових.
- Ознайомлення з правилами збирання грибів.
- Спостереження за росою.
- Спостереження за сонцем.
- Спостереження за веселкою.
- Спостереження за дощем.
- Ознайомлення з блискавкою та громом.
- Ознайомлення із властивостями повітря.
- Ознайомлення з народними прикметами, прогнозування за ними погоди.
- Спостереження за жуком-оленем.
- Збирання насіння декоративних рослин.
- Спостереження за деревами.
- Спостереження за небом і хмарами.
- Спостереження за веселкою.
- Спостереження за ящірками.
- Спостереження за їжаком.
- Спостереження за жабою.
- Спостереження за лелеками.
- Спостереження за білкою.
- Спостереження за ластівками.
- Спостереження за метеликом.
- Спостереження за мурашками.
- Спостереження за овочами на городі.
- Спостереження за кленом і каштаном (порівняльне).
- Спостереження за грушею і яблуною (порівняльне).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- I. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) // Дошкільне виховання. – 2012 – № 7. – С. 4-19.
- II. Білан О. І., Возна Л. М., Максименко О. Л., Овчаренко Л. Р., Руханська Л. С., Самсон В. Р. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українські дошкілля» / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко та ін. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 264 с.
- III. Богущ А. М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації вправи. Навчально-методичний посібник / А. М. Богущ, Н. І. Луцан. – К.: Видавничий дім «Слово», 2008. – 256 с.
- IV. Беленька Г. В. Природничі науки у казках, запитаннях, завданнях, дослідах / Ганна Беленька. – К.: Шк. світ, 2011. – 128 с.: іл. – (Бібліотека Шкільного світу)
- V. Давидов А. І. Знай, люби, бережи: Науково-художня книжка. Для серед. шк. / Худож.: О. М. Зенич, О. О. Міхнушов. – К.: Веселка, 1985. – 159 с., іл.
- VI. Катаєва Л. Є., Кузнецова Л. О. Мовленнєвий розвиток старших дошкільників / Л. Є. Катаєва, Л. О. Кузнецова – Х.: Вид. група «Основа», 2011. – 143 с.
- VII. Мовчун А. І, Варавкіна З. Д. Рідне слово. Українська дитяча література Книга перша / А. І. Мовчун, З. Д. Варавкіна. – К.: Арій 2007. – 654 с.: іл..
- VIII. Субботенко І. Ю. Дидактичні ігри в пізнавальній діяльності дошкільників. / І. Ю. Субботенко - Чернігів: ФОП Ремізова В.М., 2015. – 37 с.
- IX. Субботенко І. Ю. Цікава екологія і природознавство. / І. Ю. Субботенко - Чернігів: ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка, 2015. – 80 с.
- X. Швайко Г. С. Игры и игровые упражнения для развития речи: (Из опыта работы) / Г. С. Швайко. – М.: Просвещение, 1993. – 64 с., ил.
- XI. Шкваріна Т. М. Англійська мова для дітей дошкільного віку : прогр. метод. реком. / Т. Шкваріна. – К.: Шк. світ, 2008. – 112 с. – (Бібліотека "Шкільного світу").
- XII. Шкваріна Т. М. Заняття з англійської мови у дошкільному навчальному закладі / теорія і практика: навч. посібник / Т. М. Шкваріна. – Умань, 2003. – 250 с.
- XIII. Шкваріна Т. М. Методика навчання іноземної мови дошкільників навч. посібник / Т. М. Шкваріна. – К.: Освіта України, 2007.–300 с.
- XIV. Хорошковська О. Н., Мацько Н. Д. Дошколярик: Підручник з навчання грамоти й математики. – К.: Артек, 1996. – 232 с., іл. – (Трансформація гуманітарної освіти в Україні).

Субботенко Ілля

Календар погоди

Комп'ютерний набір *І. Ю. Субботенко*

Підписано до друку . . . 2016 р. Формат 60×90 1/16.
Папір офсетний. Друк на різнографі.
Ум. друк. арк. 4,65 . Обл.-вид. 3,53.
Редакційно-видавничий відділ ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка.
14013, вул. Гетьмана Полуботка, 53, к. 208.
тел. 65-17-99. Chnpu.tipograf@gmail.com

